

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อธิบายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงสัมฤทธิ์ผลของการฝึกอบรมการผสมปุ๋ยเคมีของเกษตรกรหมู่บ้าน ในอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกร ในการผสมปุ๋ยใช้เอง
2. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม กับการสัมฤทธิ์ผลของการฝึกอบรมการผสมปุ๋ยเคมี
3. ศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้แก่เกษตรกรหมู่บ้านจำนวน 11 ตำบล 83 หมู่บ้าน รวมเกษตรกรที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 83 ราย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามกับเกษตรกรดังกล่าว ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science or SPSS/PC+) ซึ่งประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า ไค - สแควร์ (Chi - Square) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

จากผลการวิจัยพบว่า

เกษตรกรหมู่บ้าน มีอายุเฉลี่ย 42.46 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 21 ปี อายุสูงสุด 62 ปี ส่วนมากจะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง เกษตรหมู่บ้านมีระดับการศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) เป็นส่วนมาก ส่วนในเรื่องของประสบการณ์การใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรหมู่บ้าน ส่วนมากจะมีประสบการณ์ในการใช้ปุ๋ย เกษตรกรส่วนใหญ่ มีที่ดินเป็นของตนเอง ขนาดพื้นที่ทำกินอยู่ในระหว่าง 1 - 10 ไร่ โดยจะมีที่ดินที่ทำการเกษตรสูงสุด 25 ไร่ รายได้ในรอบปี ของเกษตรกรหมู่บ้าน จะมีรายได้เฉลี่ย 81,395.59

บาท โดยจะมีรายได้ต่ำสุด 30,000 บาท สูงสุด 290,000 บาท ส่วนแรงงานที่ใช้ในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 คน พืชที่เกษตรกรหมู่บ้านทำการปลูกได้แก่ พืชไร่ (ข้าว และ ปลูกไม้ดอก) แหล่งปุ๋ยของเกษตรกรหมู่บ้านส่วนมากจะมาจากร้านค้าเอกชน ส่วนแหล่งข่าวสารที่เกษตรกรหมู่บ้านได้รับมาจากเจ้าหน้าที่ทางราชการ อื่น ๆ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร กับสัมฤทธิ์ผลของการฝึกอบรมการผสมปุ๋ยเคมี

จากผลการวิจัยพบว่า , ประสิทธิภาพในการใช้ปุ๋ยเคมี , ขนาดของฟาร์ม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการสัมฤทธิ์ผลการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง ส่วนอายุ , การศึกษา , สภาพการถือครองที่ดิน , รายได้ , ชนิดของพืชที่ปลูก , แหล่งแม่ปุ๋ย , แรงงานในครัวเรือน และแหล่งข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการสัมฤทธิ์ผลในการฝึกอบรมแต่อย่างใด

ส่วนความคิดเห็นของเกษตรกรภายหลังจากการฝึกอบรมแล้วพบว่า เกษตรกร มีความคิดเห็นในเชิงบวกและอยู่ในระดับปานกลาง และเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77) ยอมรับการปฏิบัติในการใช้ปุ๋ยเคมีผสมใช้เอง แสดงว่า การฝึกอบรมครั้งนี้ประสบความสำเร็จพอสมควร และควรจะมีการจัดการฝึกอบรมเช่นนี้อีก

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง ของเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรหมู่บ้านขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของปุ๋ยเคมี ขาดแหล่งความรู้ที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ขาดความมั่นใจและขาดประสบการณ์ในการใช้ปุ๋ยเคมี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการฝึกอบรมการผสมปุ๋ยเคมีของเกษตรกรในอำเภอแม่ริมจังหวัดเชียงใหม่ข้อเสนอแนะเพื่อผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้คือ

1. เกษตรกร ขาดความรู้ในเรื่องการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกวิธี และจะทำให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีไปในทางที่ผิด ทำให้ขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรที่จะฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยเคมีให้บ่อยครั้งมากกว่านี้
2. แหล่งแม่ปุ๋ยที่เกษตรกรได้มา ส่วนมากจะมาจากร้านค้าเอกชนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรจัดหาซื้อแหล่งแม่ปุ๋ยให้เกษตรกร ให้มากกว่านี้
3. จากการฝึกอบรม เกษตรหมู่บ้าน สัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นถ้าจะจัดอบรมเกษตรกรในครั้งต่อไป ควรจะให้วัสดุอุปกรณ์ในการผสมปุ๋ยใช้เองอย่างพอเพียงแก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรได้ผสมปุ๋ยใช้เองและเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้
4. เนื่องจากมี 3 ปีวิจัยเท่านั้น กล่าวคือ ประสบการณ์ในการใช้ปุ๋ยเคมีและขนาดของฟาร์ม มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลในการฝึกอบรมการใช้ปุ๋ยเคมี เพราะฉะนั้นต่อไปหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะทำการฝึกอบรมในครั้งต่อไป ควรจะฝึกอบรมกับเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการใช้ปุ๋ยเคมีและมีฟาร์มขนาดเล็ก (ตั้งแต่ 1 – 10 ไร่) หรือเกษตรกรรายย่อยก็จะทำให้การฝึกอบรม ได้รับความสำเร็จมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการศึกษาถึงการยอมรับ และการไม่ยอมรับในการผสมปุ๋ยใช้เอง
2. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการการเรียนรู้ในการผสมปุ๋ยของเกษตรกร
3. ควรศึกษาระดับความรู้ (knowledge) ทักษะคติ (attitudes) และการปฏิบัติ (practice) ของเกษตรกร หลังจากการฝึกอบรม